

9380

332

0-67

W-P

332
0-67

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Ինդրանաթի Կ. ՊՈԼԻՍ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳՆՈՒՆ 100,000 ՕՍՐ. ՈՍԿԻ

ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒԱԾ

Սովորական Ընդհանուր Ժողով 19 Ապրիլ 2 Մայիս 1913 ի

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ

ԵՒ

ՀԱՇՈՒԵՔՆՆԻՉՆԵՐՈՒ

♦ ♦ ♦

402001

ՎԻՃԱԿ 31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1912 ի

ԵՒ

ՇԱՀ ԵՒ ԶԷՆԻ ՀԱՇԻԻ

370
2318-SG

402001

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԻՏԻՆ 100,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ

ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒԱԾ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԳՐԱՍԵՆԱԿՆԵՐԸ ԱՌԺԱՄԵԱՅ ԿԵՐՊՈՎ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԵՆ՝ ՍԹԱՄՊՈՒԼ ԳԱԹՔԸՐԸՆԸՆԻ ԽԱՆ

Հայկական սոյն դրամական հաստատությունը կ'ընէ փոխանություններ՝ առեւտրական տոմսերու, մուրհակներու, փոխանակագիրներու, բաժնեթուղթերու, պարտաթուղթերու, ապրանքներու եւ բեռնագիրներու վրայ:

Կուսայ չեֆեր, վարկագիրներ, փոխանակագիրներ եւ հեռագրական վճարումի հրամաններ՝ ինչպէս Թուրքիոյ նոյնպէս աշխարհիս բոլոր մասերուն վրայ:

Կ'զնէ եւ կ'ծախէ ամէն տեսակ բաժնեթուղթեր եւ պարտաթուղթեր, թէ՛ մեր եւ թէ բոլոր օտար հրապարակներուն վրայ, ինչպէս եւ օտար դրամներ:

Կ'զանձէ եւ կ'զեղչէ առեւտրական տոմսեր, մուրհակներ, փոխանակագիրներ, բաժնեթուղթեր եւ կտրոններ:

Կ'ընդունի դրամական աւանդներ նպաստաւոր պայմաններով:

Դրամատունը հաստատած է առեւտրական տեղեկություններու համար լուսագոյն կերպով կազմակերպում սպասարկություն մը:

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

Խնայողութիւնը մեր համայնքին մէջ քաջապիտիւ համար կ'ընդունի 25 դրուշէն սկսելով գումարներ

Դրամատունը կը կատարէ նաեւ, թէ՛ իր հաշուոյն, թէ՛ մասնակցութեամբ եւ թէ՛ ուրիշներու հաշուոյն ամէն տեսակ արդիւնաբերություններու եւ ապրանքներու գնում, վաճառում, փոխանակություն, ներածում եւ արտածում:

Կ'ընդունի ներկայացուցչութիւն թէ՛ տեղական եւ թէ օտար տուններ:

Կ'կազմէ առեւտրական եւ հարստաւարուեսական ընկերություններ եւ կ'մասնակցի անոնց:

Կ'ընէ հանրօգուտ շինութեանց վերաբերեալ ամէն տեսակ ձեռնարկություններ:

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Կեդրոնական Կ. ՊՈԼԻՍ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԻՏԻՆ 100,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ

ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒԱԾ

Սովորական Ընդհանուր Ժողով 19 Ապրիլ 2 Մայիս 1913 ի

370
2318-ՏԵ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ

ԵՒ

ՀԱՇՈՒԵՔՆՆԻՉՆԵՐՈՒ

ՎԻՃԱԿ 31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1912 ի

ԵՒ

ՇԱՀ ԵՒ ԶԷՆԻ ՀԱՇԻԻ

7831-42

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՆԱԽԱԳԱՀ

ԴԷՈՐԴ ԱՍԼԱՆՆԵԱՆ

Նախկին Տնօրէն կամուրջներու եւ խնուդիներու Առեւտր. եւ Հնրգ. Շինութեանց Նախարարութեան

ԴԵՐ - ՆԱԽԱԳԱՀ

ՄԿՐՏԻՉ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Գրախոսէր

ԱՆԴԱՄՆԵՐ

Ա. Կ. ԱՐՍԷՆ, Պէտ Ա. Կ. Արսէն եւ Ընկ. Տան

ԱՐՇԱԿ ԳԱՐԱԿԷՕՋԵԱՆ, Պէտ Ա. եւ Մ. Գարակէօգեան Տան

ՀԵԹՈՒՄ ՍԷԹԵԱՆ, Վանառական

ՍԻՄՕՆ ԳԱՅՍԷԼԻՆԱՆ, Տնօրէն Արեւելի «ԻՆԻՕՆ» Ապահովագրական Ընկ. եան

ԱՍԻԳԻՍ ԳԸՆԱՃԵԱՆ, Պէտ Յ. Գրնանեան Տան

ՏԻԳՐԱՆ ԽԱՆ ԳԷԼԷԿԵԱՆ, Վանառական Բարիկի մէջ

ՀԱՇՈՒԷՂՆԻՉՆԵՐ

ՋԱՐՄԱՅԻ ՃԵՄԱՐՏԱԽՕՍ, Վանառական

ԱՐՏԱՇԷՍ ՀԻՐՄԻՒՉ, Տնօրէն Թուրքիոյ «ՌՕՍԻԱ» Ապահովագրական Ընկ. եան

ՏՆՕՐԷՆ

ԹԱԳԻՈՐ ՍՈՒԳԻԱՍԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ

Տեա՛րք,

Մեր կանոնադրին 24րդ Յօդուածին համաձայն սովորական Ընդհ. Ժողովի հրաւիրեցինք Ձեզ՝ ներկայացնելու համար Ձեր Ընկերութեան երկրորդ Տարեշրջանի գործառնութեանց համարատուութիւնն եւ Ձեր հաւանութեան ենթարկելու համար՝ 31 Դեկտեմբեր 1912 ին փակուած Հաշուեկշիռն ու Շահ եւ Զէնի հաշիւը :

Այն տագնապը, որուն հրապարակին վրայ ունեցած յոռի ազդեցութիւնը յիշատակած էինք մեր վերջին տեղեկագիրին մէջ, զգալիօրէն նուազեցուց առևտրական եւ զրամական գործառնութիւնները եւ պարտաւորեց մեզ աւելի չըջահայեաց ըլլալ գործերու ընտրութեան մէջ. այսու հանդերձ կարողացանք կանոնաւոր կերպով հետապնդել մեր Հաստատութեան ծրագրին գործադրութիւնը :

Արդարեւ, չարունակ ջանացինք մեր յարաբերութիւնները տարածել թէ Պոլսոյ հրապարակին եւ թէ գաւառի մի քանի կեդրոններուն մէջ, ու վստահ ենք թէ ատոնք մեզ համար շահեկան գործերու աղբիւրներ պիտի կազմեն : Այսպէս, մեր աջակցութիւնը նուիրեցինք՝ մեր սեփական միջոցներուն ներած չափովը՝ մի քանի առևտրական եւ ճարտարարուեստական գործերու, որոնք թէև բազմաթիւ չոր ձեռնարկներ, բայց եւ այնպէս շահաւէտ են եւ որոնք կը թոյլատրեն մեզ յուսալ շատ գոհացուցիչ ապագայ մը իրենց մասին :

Վստահ ենք թէ Ձեր փափաքներուն համաձայն վարուած պիտի ըլլանք՝ ապագային եւս զանազան շահաւէտ գործերու մէջ մասնակցութեան առիթներ վնասելով որոնք պիտի ծառայեն մեր գործունէութեան ընդարձակմանը : Իբր յիշատակութիւն կը տեղեկացնենք թէ, այս մտածումով, 1913 տարւոյն առաջին ամիսներուն մէջ համեստ մասնակցութիւններ ունեցանք Թաքսիմի հողերը գնելու համար կազմուած Սինտիքային մէջ, ինչպէս եւ Պալքանեան աղւաճական Ընկերութեան մէջ, որ Բարիդի բարձր սեղանաւորական չըջանակին պատկանող զրամատէքներու խումբի մը կողմանէ հիմնուած է. կը յուսանք թէ այս գործերը չ'պիտի ուշանան մեր իրենց մասին ունեցած յոյսերը արդարացնելու :

Միւս կողմանէ, փափաքեցանք անցեալ տարեշրջանին իսկ, որ մեր Հաստատութեան կազմաւորութեան ժամանակամիջոցն էր, կազմակերպել մեր բոլոր սպասարկութիւններն զոր պիտի չարունակենք կատարելագործել որպէսզի կարենանք լաւագոյն կերպով գոհացում տալ օրէ օր բազմացող մեր յաճախորդաց պէտքերուն :

Ի մէջ այլոց յաջողեցանք գտնել Հաստատութեանս շատ յարմար եւ մեր յաճա-

խորդաց արդարացի պահանջման համապատասխանող վայր մը՝ ուր ի մօտոյ պիտի փոխադրուին մեր զբաղենակները :

Թուրք և Իտալական թշնամութեանց մերձաւոր դադարման յոյսը և հունձքե-
րու առաւել կամ նուազ գոհացուցիչ վիճակը բնականաբար ենթադրել տուին մեզ
թէ՝ աշխան եղանակին առեւտրական լաւ դործունէութիւն մը յառաջ պիտի դար-
ձէտեարար, օգտուելու համար այս սպասուած առեւտուրի շարժումէն և հետապնդելու
համար Ընկերութեանս գործառնութեանց ընդարձակումը, անհրաժեշտ էր որ մեր
սեփական միջոցները աւելցնէինք . ինչ որ այլապէս կարելի չէր ընել բայց եթէ պա-
հանջելով Ընկերութեանս զբաղակցիւնն ամբողջական հատուցումը :

Ուստի որոշեցինք կանչել , Սեպտեմբեր ամսուան մէջ , մեր զբաղակցիւնն Յրդ
և 4րդ մասնավճարները , որոնք ամենամեծ մասամբ գանձուեցան որոշուած ատենին :
Բաժնետէրերու հաշւոյն վերջին Յ1 Դեկտեմբերի մնացորդը գրեթէ ամբողջովին
գանձուեցաւ յետոյ : Կարգ մը բաժնետէրերու կողմանէ վճարմանց այս յետաձգումը
յառաջ եկած է միայն՝ գաւառներու մէջ Ընկերութեանս բաժնեթուղթերուն ուշ
ցրումէն :

Հոկտեմբեր ամսուան մէջ Պալքանեան Տէրութեանց կատարած զօրահանութիւնը
ոչնչացուց սակայն գործերու լաւ չրջան մը բոլորելու յոյսերը . պատերազմը՝ որ հե-
տեկցաւ , խոր չփոթութիւն մը յառաջ բերաւ Կայսրութեան բոլոր մասերուն մէջ ,
որուն հետեանքով սկսան առեւտրական գործերը կաղալ և յետոյ նոյն իսկ զգալի կեր-
պով դադրեցան :

Մեր երկիրը չէր գտնուած երբէք այսքան ծանրակշիռ կացութեան մը մէջ և
չէր ապրած այսքան դժբաղդ օրեր , երբէք երկիւղները այսքան բուռն և իրաւացի
չէին եղած : Եւ սակայն , պէտք է ըսել թէ , ընդհանուր տնտեսական կեանքը , մեր
երկրիւղներուն չափով , չի կրեց քաղաքական զէպքերէն սպասուած ծանրակշիռ
հետեանքները : Տուրքերու կանոնաւոր գանձումներն և մաքսային հասոյթներն՝ ամենէն
փայլուն ապացոյցներն են ասոր , և հաճելի է մեզ անգամ մը եւս հաստատել սա
պարագան թէ՝ մեր առեւտրական հրապարակները կարողացան զիմադրել օրուան
զօրութեանց և այս կերպով բարձրացուցին Օսմանեան Վաճառականութեան
վարկը թէ երկրին և թէ արտասահմանի մէջ :

Անակնկալի եկած Պալքանեան պատերազմին արագ հրատարակումէն , և
նկատի ունենալով անոր հաւանական հետեանքները , պարտք համարեցինք մեզ վըս-
տահուած շահերուն հոգէն ներշնչուելով՝ ձեռք առնել կարգ մը միջոցներ , որոնք լի-
ովին կը համապատասխանէին խոհեմ վարչութեան մը սկզբունքներուն : Զեռնարկելով
հանդերձ , մինչև աստիճան մը , սահմանափակելու մեր ըրած վարկերը , չի հրաժարե-
ցանք , սոյն զօրութեան պարագային մէջ , օգնել մեր յաճախորդներուն՝ շարունակելով
ընծայել անոնց մեր Հաստատութեան օժանդակութիւնը :

Այս պահուս վերջին զէպքերուն ուղղակի ազդեցութեան ներքեւ ենք տակաւին՝
և չենք կարող գուշակել ապագան , սակայն կասկած չիկայ որ երկրին ելամտական և
վարչական վերակազմութիւնը , վերջին քաղաքական անցքերուն առթած երկիւղնե-
րուն փարատումով , պիտի բերէ մեզ իրադրութեան , Աշխատանքի և Բարգաւաճման
բեզուն թուական մը :

Մեր բոլոր ծախքերը հանելէ և հաշուելիւքն առաջ 1200 Օսմ.Ոսկիի պահեստի
գումար մը գտնուէ վերջ , Շահ և Զէնի հաշիւը կը ներկայացնէ

մնացորդ մը 0 . Ո . 3983, 65

որուն բաշխումը կ'առաջարկենք ընել հետեւեալ կերպով :

10 % Կանոնական պահեստի գումարին համար 0 . Ո . 398, 35

5 % տոկոս 50000 0 . Ո . ի վրայ 0 . Ո . 2500 —

5 % տոկոս (երեք ամսուան) 50000 0 . Ո . ի

վրայ (Յրդ և 4րդ մասնավճարներ) 0 . Ո . 600 —

(Այսինքն 15¹/₂ դրչ . ոսկեղրամ իւրաքանչիւր

բաժնեթուղթի համար)

Զեղչելով 0 . Ո . 3498, 35

Կը մնայ տրամադրելի 0 . Ո . 485, 30

Որուն վրայ աւելցնելով 1911 տարեշրջանին շահը 0 . Ո . 45, 95

Գումար 0 . Ո . 531, 25

զոր կ'առաջարկենք փոխադրել յառաջիկայ տարւոյն :

Կը կարծենք թէ Զեր Ընկերութեան՝ իր նախաքայլերուն իսկ , և պատերազմի
ու անգործութեան չրջանի մը մէջ տուած սոյն արդիւնքը Զեր գոհունակութեան
պիտի արժանանայ :

Աւելորդ չենք համարիր տեղեկացնել թէ՝ մեր վերջին Ընդհ. Ժողովին մէջ
որոշուած Կանոնադրին մի քանի յօդուածներուն փոփոխութիւնները՝ վաւերացուեցան
3/16 Փետրուար 1913 թուակիր Կայսերական Իրատէով : 2րդ յօդուածին համաձայն
Զեր ընկերութեան անունն եղաւ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ :

Մեր կանոնադրին 17րդ յօդուածին համաձայն , Զեր հաւանութեան ենթարկելու
պայմանաւ , Վարչական Խորհուրդի անդամ ընտրեցինք Տ . Արշակ Գարակէօզեան .
մեզ խնդակից պիտի ըլլաք անշուշտ տեսնելով որ Օսմանեան Առեւտրական Դրամատունը
բաղըը կունենայ օգտուելու մեր նոր պաշտօնակցին ծանօթ բարձր ձիրքերէն : Կը խնդ-
րենք որ վաւերացնէք այս ընտրութիւնը :

Մեր կանոնադրին 23րդ յօդուածին համաձայն կը մնայ ընտրել երկու հաշուե-
քներիչներ , որոնց պաշտօնը պիտի ըլլայ 1913 տարեշրջանի համար Զեզ տեղեկագիր
մը պատրաստել : Կը խնդրենք որ որոշէք նաեւ անոնց յատկանալիք հատուցումը :

Վերջացնելէ առաջ պարտք կը համարինք մեր չնորհակալութիւնը յայտնել
հաստատութեանս Տնօրէնին , այն խմատուն հողատարութեանը համար՝ որով կը վարէ
մեր գործերը : Նոյնպէս չնորհակալութիւն մեր Փոխանորդին և մեր Պաշտօնէութեան ,
որոնք իրենց պաշտօնին սահմանին մէջ՝ աշակից եղան մեր գործին յառաջդիմութեանը :

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

—○—◇—(□)—○—

Ըստ յանձնարարության եւ լիազօր արտօնության Պատ. Ժողովուրդ՝ ման-
րակրկիս քննության ենթարկելով Ընկերությանդ տարեկան հաշիւները, դադարեալ
31 Դեկտ. 1912, ներկայիւս կը հաստատենք հաշուակալութեան տնօրէններուն կա-
տարեալ համաձայնութիւնը առ Ձեզ մատուցեալ հաշուեկէիւններուն հետ որոնց
ամբողջութեամբ վաւերացումը կ'առաջարկենք:

ՀԱՇՈՒԵՔՆՆԻԶՔ
Ա. ՀԻՒՐԱՐԻՒԶ
Զ. ՃԴՄԱՐՏԱԽՕՍ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՌԵՒՏՐ
ԿՈՍՏԱՆԴՆ

Գ Ո Յ Ք

Հաշուեկերի 31

Անուկ եւ Դրամասուններ	Յամ. Ոսկի	6481	31
Արսասահմանի քղթակիցներ		12983	25
» վրայ փոխանակագիրներ		1352	90
Թղթապանակ — Զեղ		9250	79
Փոխասուրբին տոմսերու վրայ		60133	31
» արժեքուղթերու վրայ		8772	28
Ընթացիկ հաշիւներ		30271	20
Թղթապանակ — Արժեքուղթ		2553	37
Կարասի	Յամ. Ոսկի	521,03	
Մասնակի զեղ		52,10	468 93
Ծախս առաջին հաստատման	Յամ. Ոսկի	620,67	
Մասնակի զեղ		120,67	500 —
Զանազաններ		2875	69
Բաժնեէրեր		10150	—
	Յամ. Ոսկի	145793	03

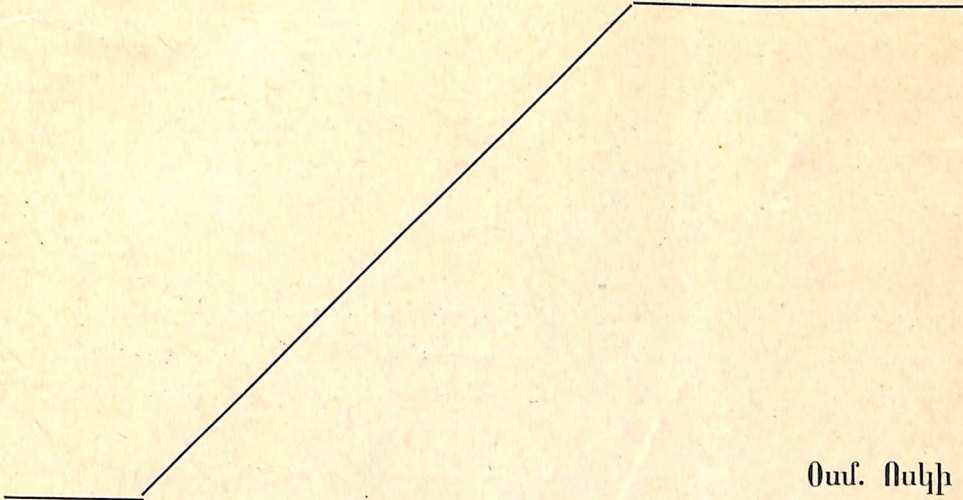
ԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ՈՒՊՈԼԻՍ

Դեկտեմբեր 1912

ՊԱՐՏՔ

Դրամագլուխ	Յամ. Ոսկի	100000	
Խնայողական անուկ		4870	48
Ընթացիկ հաշիւներ		8922	01
Աւանդի հաշիւներ		23083	83
Վհարելի տոմսեր		2077	88
Զանազաններ		1609	23
Պահեստ՝ պահանջներու համար		1200	
Անցեալ տարեշանէն փոխադրուած	Յամ. Ոսկի	45,95	
Շահ ընթացիկ տարեշանի		3983,65	4029 60
	Յամ. Ոսկի	145793	03

ՊԱՀԱՆՁԷ

Յանձնարողէք	Օտմ. Ոսկի	1215	90
Տոկոս եւ Զեղ		6196	03
Փոխանակագին (<i>Change</i>)		1082	—
			
	Օտմ. Ոսկի	8493	93

ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ

ԱՌԱՋԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄ

Ընդհ. ժողովը լսելէ յետոյ Վարչական Խորհուրդին և Հաշուեքննիչներուն տեղեկագիրները, հաւանութիւն կը յայտնէ անոնց պարունակութեանց և ազատ կը կացուցանէ Վարչական Խորհուրդի անդամները իրենց գործառնութեանց պատասխանատուութենէն:

Նաեւ հաւանութիւն կը յայտնէ Վարչական Խորհուրդին կողմանէ ներկայացուած և 1912 Դեկտեմբեր 31ին փակուած Բ. Տարեշրջանի Հաշուեկշռին և հաշիւներուն ամբողջութեանը և կ'որոշէ իւրաքանչիւր բաժնեկիցի թիւ 15 ¹/₂ դրուշ տակդրամ չահարածին տալ 1912 Տարեշրջանին համար, որ պիտի վճարուի թիւ 1 կտրոնին փոխարէն՝ սկսելով 5 Մայիս 1913էն (Ն. Տ.):

ԵՐԿՐՈՐԴ ՈՐՈՇՈՒՄ

Ընդհ. ժողովը կը վաւերացնէ Տ. Արշակ Գարակեօզեանի ընտրութիւնը իբր Վարչական Խորհուրդի անդամ:

ԵՐՐՈՐԴ ՈՐՈՇՈՒՄ

Ընդհ. ժողովը ընթացիկ Տարեշրջանին համար Հաշուեքննիչ կ'անուանէ Տ. Տ. Արտաշէս Հիւրմիւզ և Արմենակ Մանուկեան և իւրաքանչիւրին համար հատուցում կ'որոշէ 10 օսմ. ոսկի:

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0042698

